

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ГО «LET'S DO IT, UKRAINE»
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЛАНДШАФТНИЙ ПАРК
«КРАМАТОРСЬКИЙ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «МЕОТИДА»

ЕКОЛОГІЯ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

Збірка матеріалів
VIII Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції

16 травня 2025 року

Київ 2025

УДК 502(06)

Е 45

Екологія, природокористування та охорона навколишнього середовища:
прикладні аспекти: матер. VIII Всеукр. наук.-практ. заоч. конф., м. Київ, 17 травня
2025 р. / за заг. ред. Х.С. Мітюшкіної. – Київ: МДУ, 2025. – 168 с.

Редакційна колегія:

Голова - МІТЮШКІНА Х.С., завідувач кафедри раціонального
природокористування та охорони навколишнього середовища, кандидат
економічних наук, доцент;

Члени колегії:

- **ДОБРОВОЛЬСЬКА С. В.**, старший викладач кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **ДОЛГОВА Н. А.**, директор Національного природного парку «МЕОТИДА»;
- **ЗЕЛЕНСЬКА В.А.**, кандидат біологічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **ІВАНОВА В.В.**, кандидат економічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **МАРХЕЛЬ Ю.А.**, Голова Правління Let's do it Ukraine, координатор: міжнародного гуманітарного проєкту «Let's do it Ukraine SOS», координатор «World Cleanup Day» в Україні;
- **ПАСТЕРНАК О. М.**, кандидат хімічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **ПЕТРИК І.В.**, PhD, Доктор філософії в галузі соціальних та поведінкових наук, старший викладач кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища.

УДК 502(06)

Е 45

Екологія, природокористування та охорона навколишнього
середовища: прикладні аспекти: матер. VIII Всеукр. наук.-практ.
заоч. конф., м. Київ, 16 травня 2025 р. / за заг. ред. Х.С. Мітюшкіної.
– Київ: МДУ, 2025. – 168 с.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Економіко-правового факультету
Маріупольського державного університету
Міністерства освіти і науки України
(протокол № 11 від 27.05.2025 р.)*

Конференція присвячена актуальним сучасним проблемам охорони
навколишнього середовища.

У матеріалах висвітлено актуальні питання впровадження сталого розвитку в
Україні, розглянуто сучасні питання екологізації економіки промисловості та освіти,
визначено сучасні проблеми в екологічному законодавстві, наслідки зміни клімату
для природних екосистем, розкриті наслідки впливу на довкілля збройної агресії рф,
висвітлені питання енергобезпеки та енергоефективності, представлено погляди
молоді на екологічну проблематику.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також
усім, хто цікавиться проблемами науки та освіти.

©Автори текстів, 2025 р.

© МДУ, 2025 р.

Мороз Д. О.,
здобувач I курсу, ОС «Магістр»
ОПП «Екологія, охорона навколишнього середовища та
збалансоване природокористування»
Маріупольський державний університет
Іванова В.В.,
к.е.н., доцент катедри раціонального
природокористування та охорони навколишнього середовища
Маріупольський державний університет

ЕКО-МІСТА: СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЗМЕНШЕННЯ ВУГЛЕЦЕВОГО СЛІДУ

У ХХІ столітті людство зіткнулося з масштабними викликами, які особливо гостро проявляються в умовах урбанізації. Зростання населення міст, інтенсифікація споживання ресурсів, деградація довкілля та кліматичні зміни вимагають перегляду підходів до організації міського простору. У цьому контексті актуалізується концепція еко-міста як комплексного підходу до формування сталого, безпечного й комфортного середовища життя.

Еко-місто розглядається як гармонійне поєднання урбаністичної інфраструктури з природним середовищем, де на перший план виходить зменшення антропогенного впливу, енергоефективність та адаптація до змін клімату. Основна мета полягає не лише в мінімізації шкідливих викидів, а й у створенні умов, за яких життєдіяльність людини не суперечить довгостроковим екологічним цілям. За даними Програми ООН з навколишнього середовища, міста продукують понад 70% глобальних викидів CO₂, що свідчить про їхню ключову роль у подоланні кліматичних викликів [1, с. 12].

Першочерговим напрямом у формуванні еко-міст є перехід на відновлювані джерела енергії та підвищення енергоефективності. У Фрайбурзі (Німеччина) вже понад 50% енергоспоживання забезпечується з альтернативних джерел [2, с. 83]. Подібна енергетична трансформація не лише зменшує викиди, а й зміцнює енергетичну незалежність міста. Важливим є також переосмислення мобільності. Автомобілецентрична модель вичерпала себе — забруднення повітря, шум, затори стали постійним джерелом стресу й загроз для здоров'я. Замість цього розвивається зелена мобільність: велосипедна інфраструктура, громадський електротранспорт, пішохідні зони. У Копенгагені частка поїздок на велосипедах перевищує 40%, що стало результатом багаторічної послідовної політики [3, с. 117].

Озеленення міського простору — ще один важливий інструмент створення еко-міст. Зелені зони, парки, вертикальне озеленення й зелені дахи покращують мікроклімат, зменшують ефект «міських островів тепла», підвищують якість повітря та створюють простір для відпочинку й соціальної інтеграції. Такі рішення мають не лише екологічне, а й психоемоційне значення, впливаючи на загальний добробут населення.

Невід'ємним елементом сталої міської моделі є циркулярна економіка — система, що передбачає мінімізацію відходів, повторне використання матеріалів і раціональне управління ресурсами. Місто Токіо демонструє приклад ефективної системи сортування й переробки сміття, що дозволяє значно знизити навантаження на довкілля [4, с. 55]. Водночас цифрові технології у форматі «розумного міста» відкривають нові можливості для оптимізації міських процесів — від управління трафіком до моніторингу стану повітря та енергоспоживання.

Однак реалізація концепції еко-міст стикається з низкою викликів. Йдеться про необхідність значних інвестицій, перегляду нормативно-правової бази, формування нової екологічної культури. Успішність таких ініціатив залежить від міжсекторальної співпраці, рівня обізнаності населення та політичної волі. Але довгострокові переваги — зниження витрат, покращення здоров'я, зростання інвестиційної привабливості — значно переважають початкові витрати.

Особливого значення концепція еко-міст набуває для України, з огляду на необхідність

післявоєнної відбудови. Зруйновані населені пункти можуть бути відновлені не за застарілими моделями, а з урахуванням принципів енергоефективності, локальної автономії та екологічної безпеки. Таким чином, еко-міста в українських реаліях стають не лише символом сталого розвитку, а й прикладом інтеграції сучасних технологій, громадської участі та європейських екологічних стандартів у процес відновлення країни.

Отже, еко-міста — це не лише інженерне рішення чи новітній урбаністичний тренд, а концепція глибоких змін у способі мислення, планування та взаємодії людини з навколишнім середовищем. Вони формують нову якість простору, у якому сталість, екологічна безпека й соціальна справедливість постають як засадничі цінності. В умовах глобальної нестабільності та екологічних загроз саме еко-урбанізм відкриває шлях до відповідального й життєздатного майбутнього.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Програма ООН з навколишнього середовища. Міста і зміна клімату. — К.: UNEP, 2020. — 45 с.
2. Гаврилюк І.Е. Зелене місто: концепції, стратегії, приклади / І.Е. Гаврилюк // Урбаністика і сталий розвиток. — 2021. — №3(12). — С. 80–89.
3. Newman P., Beatley T., Boyer H. Resilient Cities: Responding to Peak Oil and Climate Change. — Washington: Island Press, 2009. — 166 p.
4. Іноуе Х. Стійкі міста Японії: приклад Токіо / Х. Іноуе // Екологія міста. — 2022. — №2. — С. 50–58.

Омелич І.Ю.,

асистент кафедри екології та

охорони навколишнього середовища

Дніпровський державний технічний університет

Савотченко О.М.,

к.т.н., старший викладач кафедри екології та

охорони навколишнього середовища

Дніпровський державний технічний університет

ВИКОРИСТАННЯ ГІС-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ АНАЛІЗУ ЗОН РИЗИКОВАНОВОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА У БАСЕЙНАХ МАЛИХ РІЧОК ЗА ДАНИМИ ДИСТАНЦІЙНОГО ЗОНДУВАННЯ ЗЕМЛІ

У контексті глобальних кліматичних змін та зростаючого антропогенного навантаження на природні екосистеми, набуває особливої актуальності забезпечення сталого розвитку водозбірних басейнів малих річок. Малі річки, які є ключовими елементами гідрологічної мережі, є вразливими до впливу сільськогосподарської діяльності. Надмірне розорювання земель, нехтування рельєфними особливостями та нераціональне застосування агрохімікатів спричиняють деградацію ґрунтів, ерозію, забруднення водних ресурсів і порушення гідрологічного балансу [1,2]. Ці проблеми загострюються через інтенсифікацію аграрного виробництва, що підкреслює необхідність сучасних інструментів для моніторингу природоохоронних ризиків. Використання геоінформаційних систем (ГІС) та даних дистанційного зондування Землі (ДЗЗ) дозволяє вирішити ці виклики, поєднуючи сучасні технології з природоохоронним фокусом [3]. Вони дають змогу точно ідентифікувати зони ризикованого землеробства та розробляти стратегії для зменшення антропогенного навантаження на довкілля, що відповідає сучасним вимогам сталого розвитку.

Басейни малих річок, як території інтенсивного землекористування, що часто мають зони з потенційним ризиком для сільськогосподарської діяльності, є ідеальним об'єктом для застосування ГІС-технологій. До зон ризикованого землеробства належать також ділянки з